

Ticaret Dindendir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Aziz kardeşlerim,

Dinimize ilave yapmakla dinimizden koparmak, aynı suçtur. Namazları dört vakte indirmek de altı vakte çıkarmak da cinayettir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Medine'de İslam'ı nasıl ve ne kadar bıraktıysa, dinimiz o kadardır ve bir kelime fazla ya da eksik Müslümanlık olamaz.

Hıristiyanlar ve Yahudiler, kuşa çevirerek din ürettiler Allah'ın dininden. Tam anlamıyla kuşa çevirdiler dini ve Allah da nimetini onlardan aldı. Şimdiki Hıristiyanlık ve Yahudilik denen şeyler, insanların kuşa çevirdiği, zevklerine göre ayarladığı oldukları için Allah'ın dini değildir. Yaklaşık yüz-yüz elli seneden beri dinimiz İslamiyet'in de ne yazık ki bazı gafil müminler yüzünden, onların istediği gibi; sokağa, caddeye, ticarethaneye, siyasete, ziraata karışmayan, sosyal hayata müdahale etmeyen bir din olması için uğraşılıyor.

Bunu kimin yaptığı bizi çok ilgilendirmez. Ama biz şuna iman ederiz: Namaz kılmadığımız, oruç tutmadığımız zaman nasıl ki Rabbimizin huzurunda "Neden?" sorusunun cevabını arayacağımız bir yanıyla hesaba çekileceksek, zihin dünyamızda İslamiyet'i bütünüyle koruyamadığımız zaman da Allah bunu bize soracaktır. İslamiyet camilere sıkıştırılmış, yılın belli hafta-günlerine indirgenmiş bir dine dönüştürülemez. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'in bıraktığı bütünlükle yaşayan İslam, İslam'dır.

Bu konuşmamızda kardeşlerim, sadece bir başlığı düzeltmeye çalışacağız zihinlerimizde. İslam nedir, sorusuna cevap verirken; namaz, oruç, hac... dediğimiz gibi aynı şekilde ticaret yapmak da Resûlullah aleyhisselamın Medine'sindeki İslam'ın parçalarındandır, diyemiyorsak İslam'ı tanımıyoruz demektir.

Abdesti, teyemmümü, ramazan ayında sahura kalkmayı tarif ettiği gibi Resûlullah aleyhisselam Efendimiz, ticareti de tarif etmiş ve ölçüler getirmiştir. Nasıl ki bir caminin kıblesi-kapısı-penceresi, Allah'ın Peygamberi'nin istediği gibi oluyor, bir bakkal veya nalbur da Resûlullah'ın istediği gibi işlemek zorundadır. **Bakkalları ticaret bakanlığına, camileri Allah'a bağlı toplum, İslam toplumu değildir.**

Çocuklarımızı iyi bir mühendis, iyi bir imam, iyi bir doktor olarak yetiştirelim diye uğraşmayı cihat kabul ediyoruz. Bu bir eğitim görevi. Bunun için vakıflar kuruyoruz. Bu İslamî bir çalışma kabul ediliyor da eğer çocuklarımızın Müslüman tüccar olmalarını, Allah rızasına göre ticaret yapan nesil yetiştirmeyi gaye edinmiyorsak biz İslam'ı bilmiyoruz ve İslam için hâlâ çalışıyoruz demektir.

Hayatımızın yüzde kaç doktorlarla ilgilidir? Mühendisler hayatımızın yüzde kaçında var? Bir insan elli sene yaşadığı zaman doktorla-mühendisle kaç kere karşılaşıyordur, kaç kere bakkalla karşılaşıyordur? Kaç kere ticaret yapıyoruz, kaç kere muayene oluyoruz? Toplumu İslamlaştırmaktan söz ederken annelerimiz, "Benim yavrum büyüyecek de inşallah Müslüman doktor-mühendis-siyasetçi-hoca olacak" diye uğraşırken -bu elbette güzel ve iyi bir beklenti- hayatın yüzde kaçına tekabül eden bir proje üzerinde çalışmış oluyorlar?

Bir çocuk kaç yaşındayken bakkalla tanışır, kaç yaşındayken mühendisle? Allah'tan korkan, takva ehli bir bakkal, cami imamından daha önemsiz midir bir mahallede? Bakkallar Allah'a teslim olmadan ve bakkal dükkânı cami standartlarında oluşturulmadan, camilerin fonksiyonu yoktur. Penceresi açık bir evi bir sobayla gürül gürül ısıtmaya benzer bunun aksi. Caminin gücü ve kapasitesi, insanlarla iletişim oranı bellidir. Ama çocuklarımız iki kelime edemeden önce bakkala gidiyorlar.

Ticaret, camiden daha yaygın ve güçlüdür. Cami sadece mümini ilgilendiriyor. İmam efendi, kim olursa olsun, camiye gelenle ilgileniyor. Ama bakkal, manav, marketçi, nalbur, manifaturacı, tuhafiyeci, konfeksiyoncu... bütün insanların muhatabıdır. Hayatın pratiği ticarettir. Cami yüzde yüz pratikli bir yer değildir. Bunun için mümin standartlarında dükkân işleten bir manifaturacının etkileşim alanı, imam efendinkinden fazladır.

Eğer biz Müslüman doktor yetiştirmek için vakıflar kurduysak, bir sürü vakfı da ticareti Müslümanlaştırmak için kurmalıyız. Bu, mühendislere yaptığımız yatırımın gereksiz olduğu anlamında değildir. Hayat nerede yaşanıyor ve hangi meslek hayata hizmet ediyorsa o mesleğin Müslümanlaşması lazım.

Bizim dinimiz köşelere sıkışmış bir din değildir. Nefes alınan her yerde varız ve olmak zorundayız, kardeşlerim.

Kur'an'ımızın en ağır ayetlerinden biri, hatta en ağır, faizle ilgili ayettir. Faiz de ticaretin ekmeği-peyniridir. Kur'an-ı Kerim ve hadis-i şerifler, ticaretle ilgili yüzlerce hüküm belirtirken, biz Müslümanlar olarak ticareti fonksiyon açısından caminin altında ve camiden daha uzak bir yerde görüyorsak ya da ticareti İslamlaştırmak diye bir derdimiz yoksa bilmemiz gerekiyor ki şeriatımızı tanımıyoruz demektir.

İmam-müezzin-müftü efendinin, 'din görevlisi' diye bilinen birinin -sözgelimi- sigara içmesine şaşırıyoruz da bakkala niye tepki vermiyoruz? Üstelik sağlık açısından daha tehlikeli.

İstersen mantolama, istersen yorganlama yap binaya; kış günü pencereyi açıp evi aynı anda ısıtmaya çalışmaktır bizimkisi. Ticaretin odası-üniversitesi var, hatta ticaretin alt birimlerinin dahi fakülteleri var artık. Böyle bir dünyada şeriatımızın ticaretle ilgili hükümlerinin olmadığını nasıl söyleyebiliriz biz. Ya da bunu söylemesek bile ticareti İslamlaştırmadan, tüccarı Allah'la buluşturmadan, camilere ve imam-hatip liselerine güvenerek hayatı İslamlaştırabilir miyiz? Camide istediğin kadar takvayı konuş; dükkânda kapitalizmin kuralları geçiyor. Böyle bir hayat, İslamlaştırılmaz.

Tefekkür etmek bakımından ve evlerimizde bu konuyu irdelediğimizde yardımcı olması açısından bir örnek vereyim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'den başka bütün peygamberler, dinlerini bir kerede almışlardır Allah'tan ve sonra da o dini yaşamakla mükellef olmuşlardır. Peygamber Efendimiz aleyhisselam ise yirmi üç senede teslim aldı dinini. Adım adım. Neden acaba?

Mesela faiz, Peygamber Efendimiz'e yirmi üçüncü senesinde yasaklandı. Yirmi iki sene boyunca yasak değildi. Zekât ve oruç, on beşinci senede emredildiler, kadınların tesettürü on altıncı senede. Neden?

Çünkü Allah biliyordu ki kıyamete kadar kalması için gelmiş İslamiyet'in toplumsal çapta altyapısı oluşmadan, yukarıdan talimatla faiz yasaklansa, hac-cihat emredilse; İslam boşluğa gidecekti ve Efendimiz havaya konuşmuş olacaktı.

Kardeşlerim,

Resûlullah aleyhisselam Medine'de devletini kurduğu hâlde Allah Teâlâ belli emir ve yasakları göndermedi. Altyapısı oluşmamış bir yerde İslam'ın devleti de işe yaramaz çünkü. Bizim bakkallarımız, manavlarımız, tuhafiyecilerimiz cami standardında helal-haramla ölçülerek işletilmediği sürece ne camilerimiz ne de Kur'an kurslarımız bizi İslam'ın ruhuyla buluşturamaz. Buluşturamıyor da nitekim.

Camide ağlar sızlarsın, "Eh Ebu Bekir, vah Ebu Bekir..." dersin ama dükkânda bildiğini yaparsın; çünkü pencere açık. Beş senede bir umreye de gittin mi zaten melekler kanatlarıyla Arş'a kadar çıkarırlar...

umreden döndün mü de doğru bankaya tabii... Nasıl olsa umreye iyi bir firma ve hocayla gittin mi cennet garanti oluyor... Bunun aldanmaktan başka bir adı yoktur.

Biz ticareti, namaz gibi dinimizle ilgili görmek zorundayız. Neden alkol denince akla hemen haram olduğu geliyor? Çünkü alkolün herkese zararı var, trafik kazasına da neden oluyor ya... Ticaret de Allah'a göre olursa biraz keyif bozar... kazancı düşürür.

Ticaret de dindendir. Bu ne demek? Yani ticaret de Allah'a ve Peygamberi'ne göre olmalıdır. Bir Müslüman'ın cennete girmek gibi bir derdi varsa -ki Müslümanlık bu demektir- abdest için gösterdiği titizliği ticarete de gösterecek. Kuyumculukla, manavlıkla, bakkallıkla ilgili hükümleri öğrenmeden, nasıl helal yiyip içeceğini bilmeden Allah rızasına uygun nasıl yaşayacaksın? Mideler kapitalizme, bedenler namazda Allah'a bağlı; bu çelişkiyi biz insanlar olarak normal görür müyüz ki melekler normal görsünler de sevap yazsınlar bize?

Okumayacak ve imam-hatibi de bırakmış bir çocuğa, "Gitsin ticaret öğrensin bari" dendiği sürece İslam horlanıyor demektir. Okusa ne olacaktı çocuk? "Doktor, müftü, mühendis..." Okumadı? "Bari ticaret yapsın..." Peki doktorlar hayata ne kadar müdahale ediyorlar? Altmış yaşına gelip hiç doktor görmeyen insan var. Ama aynı adam o yaşına kadar altmış bin defa bakkala gitmiştir belki. Bir şehirde kaç hastane var, kaç ticarethane? Hayat, para üzerinden yürüyor, tıp üzerinden değil.

Her şey ticaret üzerinden ve ticaret için yürüyor. Bu kadar büyük savaşlar da ticaret için yapılıyor aslında. Yeni ülkeler niye kuruyorlar? Daha çok para kazanmak için. Bütün ırmaklar bankalara-bakkallara doğru akıyor. Biz ise Allah'ın dinini ve şeriatını sadece camide görmek gibi bir hatayı nasıl yaparız! Bundan istiğfar ve tövbe etmemiz lazım! Allah'ın hayatı kuşatan dinini darboğaz etmişiz, ticareten kopuk hâle getirmişiz demektir.

Müslüman tüccar, alnından-kasasından-vitrininden tanınmalıdır. Biz bir köydeki İslamiyet'i niye sadece imam üzerinden tanıyalım? Sadece imam mı cennete girecek? Yüz hanelik bir köyün ne kadarı camiye geliyor, ne kadarı bakkala gidiyor? Hayat ticaret üzerinden yürüyor. Kim dinimizi camiyle daraltılmış, 'o iş başka ticaret başka' şeklinde gösteriyorsa ve ticareti kafası çalışmayanların yapacağı iş diye yönlendiriyorsa o kimse İslamiyet'i bilmiyor demektir, ya hain ya da cahildir.

Çocuklarımızı her yaz camiye gönderiyoruz. Abdest yenilenmiyor ki, bu çocuk her sene ne öğreniyor? Değişik abdest mi öğrenecek? Bu sene de imam efendiye on çocuğu gönderelim, Müslümanca ticaretin kurallarını öğretsin. Abdestin, namazın, orucun Müslümanca yapılması gerektiğine inanıyoruz da ticareti liberalizme göre mi yapacağız? Bu münafıklık olmaz mı kardeşlerim?

Ticaret dindendir. Ticaretle ilgili ayetler-hadisler, hacla ilgili ayet-hadislerden fazladır. Kur'an'ımızın en uzun ayeti ticaretle ilgilidir. Hacla ilgili bütün ayetlerin toplamı, hacim olarak o en uzun ayet kadar değildir.

Trafikte yanlış gidiyoruz gibime geliyor. Çocuklarımızın İslam'ı öğrenirken haramı-helali de öğrenmesi gerekiyor. Burada bir alışveriş merkezi açıldı diye biz onda sabahlayamayız, kuralını bilmiş olması lazım çocuğumuzun. Alkol haramdır diyoruz da ticarete yalan konuşmak helal midir? Basit bir örnek: Bu dersimizi hanım kardeşlerimiz, not tutmadan dinliyorlardır şimdi. "Bu erkeklerle ilgili, bizimle ilgili değil..." diye. Nişan öncesi kuyumcudaki erkeklerle ilgili olmuyor ama? Ne alakası var yahu. Bu konu, camilerin badanasından vallahi billahi daha önemlidir.

Kur'an'ımızdan üç ayet-i kerime okuyacağız, kardeşlerim. Bu üç ayetten, ticaretin dinimizden bir parça olduğu nasıl çıkıyor, bunu görelim. Ama sadece tüccarları-bakkalları ilgilendirmiyor bu konu. Sen de para veriyorsun ve ticaret yapmış oluyorsun, hepimizi ilgilendiriyor. Peynirin yirmi kuruş ucuzunu bulana kadar yirmi market gezabiliyoruz nitekim.

Mülk suresinin on beşinci ayeti:

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ

“Dünyayı kullanılır hâle getiren Allah’tır. Yeryüzünde dolaşıp ticaretinizi yapın ve kazandığınızı da yiyin. Ama Allah’a döneceksiniz, bunu unutmayın.” Allah’a döneceksiniz, neyin tehdididir? Namaz kılmazsanız hesabını soracağım mı demek? Namazdan bahsetmiyor ki ayet. Dünyayı kullanılır hâle getirmek, dolaşmak, kazanmak ve yemek...

Allah Teâlâ, başka bir ayetinde sabah namazına kalkmayı buyurmuş ve kalkmazsak da yine ‘bana geleceksiniz, görüşürüz...’ demişti. Şimdi burada ne buyuruyor: Dolaşın dünyada, kazanın ve yiyin; bana geleceğinizi unutmayın. Demek ki ticaret için gidip geldiğin her yerde Allah’ın seninle olması gerekiyor.

Kardeşlerim,

Cuma namazı, erkek Müslümanlar’ın evde kılamayacakları bir namazdır. Allah Teâlâ, cuma namazı saatinde ticaret yapmayı yasaklamış. **Cumanın farz olduğu bir erkek Müslüman, cuma ezanı okunduktan sonra ticaretine devam etse kazandığı haramdır. Cuma farz olmayan bir kâfir, o esnada ticaret yapar. Ama mümin, Müslümanlar’ın camisine dört kişinin omzunda getirilecekse bir gün, cumanın farzı kılınana kadar para kazanamaz.**

Rabbimiz bunları cuma suresinde anlatıyor. Yani “alışverişi bırakın” buyuruyor o on beş-yirmi dakika için. Sonra da cuma suresinin onuncu ayetinde buyuruyor ki:

فَإِذَا فُضِّيتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ

“Cuma kılındığı zaman dağılabilir ve para kazanabilirsiniz.”

Derin âlim olmak değil, iyi mümin olmak gerekiyor kardeşlerim: Allah, cuma namazıyla beraber ne emir veriyor: Dağılın ve Allah’ın size yazdığı rızkı kazanın. Üstelik bundan ne anlaşılıyor: Demek ki cuma tatili diye bir şey yok. “Müslümanlar’ın tatili cumadır” diyorlar ya, bu sözün dinî bir değeri yoktur. Allah, tam aksine, para kazanmamızı buyuruyor.

Cuma namazıyla para kazanmayı Allah, aynı ayette anlatıyor. Ticaret ve para kazanmak dinden midir kapitalizmden mi şimdi? İslamiyet ki en büyük namazı, cuma namazıdır. Efendimiz aleyhisselam, “Üç defa kılmayanın kalbi mühürlenir” buyuruyor.

Ama Allah Teâlâ, müminlerin rızık için çalışmaları gerektiğini biliyor, böyle bir hayat kurdu zaten. Müminler kredi-bursla mı geçinecekler, elbette çalışacaklar. Bunu Allah yönlendirmeyecek de kim yönlendirecek.

Rabbimiz Kur’an-ı Kerim’i okumayı ve gece teheccüt namazı kılmayı anlattığı ayetinde, dikkat ediniz; Kur’an okumak ve teheccüt, “içinizde hastaların bulunacağını biliyor Allah” buyurup onlara izin verdiğini söylüyor ve sonra devam ediyor:

وَآخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَآخَرُونَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

“Allah biliyor ki bazı kulları ticaretle meşguldürler, teheccüde kalkamazlar. Bir grup kulu da cihattadırlar, onlara da izin verdik.”

Tekrar söylüyorum: Âlim olmaya gerek yok, akıllı olmaya gerek var anlamak için. Allah, kimleri teheccüt için izinli saydığını söylüyor: Hastaları, ticaret erbabını, cephede cihat edenleri. Hastalarla

cephede cihat eden mücahitler arasında kim var: Tüccar. Ticaret, dinin özünde ve ruhunda var mı yok mu şimdi? Teheccüde kalkıp Kur'an okumaktan söz eden ayetlerin ortasında Allah, dağlarda nöbet tutan mücahitlerin ve hastanede felçli hâlde yatan hastaların yapamayacağını söylüyor ve bir de ticaret edip para kazananları sayıyor bunun için.

Müminsek ve kitabımız Kur'an ise, elhamdülillah ki öyle, tüccara Allah'ın biçtiği değere bakalım. Ticaret erbabını nerede anıyor Allah Teâlâ: Bedir'deki mücahitlerle.

Sahih hadis kitaplarında bulunmayan ama Tirmizî'de ve diğer hadis kitaplarımızda zikredilen bir hadis-i şerifi sizinle tefekkür konumuz olarak paylaşmak istiyorum: "Sözüne güvenilen tüccar, Sıddıklar ve şehitlerle dirilecektir" buyuruyor sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz. Sıddık kim? Ebu Bekir'ler... Şehit kim? Hamza'lar... Tüccar bey efendi para kazanıyor, şube üstüne şube açıyor, servet üstüne servet katıyor ve Hamza ile diriliyor. Neden?

Çünkü biz, toplumun nabzını Hamza ile ölçemeyiz. Toplumun iman ve Müslümanlık nabzını, esnafı üzerinden ölçeceğiz. Yalan konuşmayan, Allah'tan korkan, ağzı kanun gibi olan, aldanmayan ve aldatmayan esnaf, İslam toplumunun nerde ve nasıl olduğunu gösteren bir belgedir. **Resûlullah aleyhisselam Efendimiz'in bu dünyada kurmak istediği düzeni cami imamlarıyla kontrol etmek mümkün değildir. Peygamber aleyhisselam Efendimiz ruhban bir millet oluşturmadı ki; hayatın içinden bir toplum oluşturdu.** Okunan cuma hutbelerinin pratiğe ne kadar geçtiğini esnafla ölçebiliriz biz. Esnafı yalan konuşan Müslümanlar, cenazelerin başında da "iyi bilirdik..." diye yalan konuşuyorlar zaten.

Ümmet-i Muhammed'in karakteri, cami imamlarının sarığıyla ölçülemez. Çünkü sarık, baştan alınıp bir kenara konabilen bir kıyafettir. Karakter ise ölçüm unsurudur ve ölçüğünün en güçlü olduğu yer, paranın en oynak olduğu yerdir; yani tüccarın tezgâhı, sanayicinin kasası... Bu ümmetin ilerlemişliğini ticaretinden, ticaretin nabzından ölçüyor Allah Teâlâ. Bunun için de cuma namazından sonra doğru ticareti gösteriyor. Çünkü ticareti, cuma namazı kılıp haftalık günahlarından temizlenmiş insanlar yapmalı ki toplumda bereket olsun.

Buradan şu sonuçlara çıkıyoruz kardeşlerim:

-Ticaret niyetle yapılmalı, namaz gibi. Ticaret dindendir; yani Allah'ın razı olduğu/olmadığı işlerdendir. Ne satabilirsin/satamazsın, dükkânını nasıl dizayn edersin... bunlar Allah'ın şeriatında olmaz mı. Bir Müslüman, dükkân açar veya fabrika kurarken, "Niyet ettim ya Rabbi, sabah namazının farzını kılmaya" diye içinden geçirdiği gibi, ticarete de niyetle başlamalıdır.

Evet, kibleye dönüp ellerini kaldırması gerekmiyor elbette. Ama "Rabbim, sen bana rızık ver ve ben de o rızıkla insanca ve Müslümanca yaşayayım diye bu işi yapıyorum, bana yardım et" deyip niyet etmelidir. Bu da bir çeşit namazdır, oruçtur. Namaz ve oruç yerine geçmez ama bu da Allah'ın şeriatına göre olacak bir iştir.

Tüccarımız ve sanayicimiz, niyetlerini büyük tutarak iş yapmalıdırlar. "Allah'ım, Karun'a verdiğinden beş kat fazlasını ver bana ki senin kullarına yardım edeyim, yapılmadık bir cami bırakmayayım, karnı aç fakir komayayım" demelidirler.

-Müslüman çok kazanmalıdır, hiçbir sakıncası yok. Müslüman'ın hedefinde şu kadar lira, bu kadar dolar değil; dünyada ne kadar dolar varsa hepsini almak olmalı. "Eh, çocukların geçineceği kadar..." değil, ümmetin çok çocuğu var, onları da geçindir. Biz Karun'un malını ayıplamıyoruz, edepsizliğini ayıplıyoruz. Sen varken dünyada aç kalmasın, kazan.

Ama bir şartla. Allah'ın verdiğiğe razı ol ve malını kimsenin maliyla ölçme. Yetmiyor, deme.

Yarım asırdan fazladır şu dünyadayım, belki bana rastlıyordur hep, “işler bu sene kötü” demeyen esnaf görmüyorum. Geçen sene de kötü demiştin, bu seneye nasıl geçebildin öyleyse? Niye hapiste değilsin? Şube nasıl açtın?

İşte bu, Allah’ın kaderine razı olmamak ve onun verdiğini beğenmemektir. Eğer Allah bunu görürse sana istediğinden de fazlasını verir; ama atar da seni. Bereket verdiği kulları arasından çıkarır.

-Bakkalımda-depomda-dükkânımda, zekâtı verilmemiş bir kuruş dahi bulunmamalıdır. Çünkü o kısa devre yapmış bir maldır ve o dükkânı yakar! Zekâtı verilmemiş bir kutu mal, milyonlarca kutuya kısa devre yaptırır. En büyük endişemiz zekât olmalıdır ve zekât vermeden de hiçbir camiye yardım filan yapılmamalıdır, o yardım lazım değil.

-Müslüman, düşmandan ve kâfirden korkabilir; ama ondan daha çok, borçtan korkar. Borç yiğidin kamçısıysa Müslüman’ın belasıdır. Çünkü borçlu bir Müslüman’ın namazı, orucu, haccı, hayırları, cihadi, okuduğu Kur’anlar... hepsi ipoteklidir. Bildiğiniz ipotekli. Müminin borcu, Allah katındaki bütün ibadetlerinin ipotekli olması demektir.

Başkasının parasıyla ticaret yapılmaz. Borç haram değil ama başkasının parasıyla zengin olmaya niyet etmek aptalcadır. Adım adım git, kazanarak büyü. “Ama herkes krediyle alıyor?” Herkesin Müslüman olmadığını da unutma ama...

Borç, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in buyurduğu gibi, “Gündüz kaçmaya, gece uyumamaya sebep olur.” İlk yapacağın iş, borç aldığın kişinin gittiği camiye gitmemek olacaktır nitekim. Çocuklarımızı yalan konuşmamak üzere eğittiğimiz gibi ne yapıp edip borç almamak için de eğitmeliyiz. Akıllı bir mümin, başkasının malı üzerinden zengin olamayacağını bilmelidir.

Burada illa banka kredisini konuşmuyoruz. Müslüman zaten bankaya girmez. Ama arkadaştan aldığın borç da yüz kızartıcıdır. Borcu yalnızca acil durumlar için kullanmalıyız. Bugün Müslümanlar olarak, kimsenin borç vermediği günlere geldik. Varsa da parası, yedi kere yalan söyleyip yine de borç vermiyor adam. Çünkü şunu biliyor ki herkes, isteyen kişi keyfi için istiyor o borcu. Bir de üç ayda ödemekten söz ediyor ama o üç, otuz üçü bulabilir.

Birbirimize karşı borç kredimizi bitirdik ve Müslümanlar, borç isteyebilmek için aile mefhumunu kullanmak zorunda kalıyorlar. Borç verilmeyeceğini biliyor, hanımına istetiyor. Yazıklar olsun. İnsan ailesini ve iffetini borcuna karıştırır mı hiç.

Borç bir bataklıktır ve mümin, o bataklığa düşmemelidir. Gerekirse işçi olarak çalış; patron olmak Müslümanlığın şartlarından mı?

-Diğer bir kırmızı çizgimiz: Para kazanmak için haram iş olmaz bizde. Bir Müslüman, ne sattığını bilecek. Biz kıyamet günü nefeslerimizin hesabını vereceğiz, nefes. Bakkal nedir yahu, nefeslerin bile hesabını vereceğiz.

Mesela bir haram: Erkeklerin yoğun olarak girdiği bir dükkânda niye kadın tezgâhtar çalıştırıyorsun? “Ama tesettürlü hocam?” Maşallah, sanırsın Hazreti Meryem! Lazım değil ‘tesettür’ü. Zaten şimdi ‘tesettür’ demek daha cazip anlamına geliyor.

Niye Allah’ın şeriatından bir şey koparmayı maharet kabul ediyoruz ki? Şeriatımızı yonttukça kâr mı edeceğiz?

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.